

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 78.

V Ljubljani, v sredo 7. aprila 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 6. aprila.

Proračun finančnega ministerstva.

Dnevna seja trajala je včeraj do polu štirih popoldne. Za Sommarugom govoril je novi nemško-češki poslanec Pohnert, ter se pritoževal o davkarskih bremenih v topliškem okraju, Kindermann pa je pritrkal prvemu govorniku Strachetu.

Kronawetter se je pritoževal, kako finančni uradi pozvedujejo o dohodkih posameznih kupcev in obrtnikov, da jim nakladajo davke. V ta namen imajo prisežne može, katerih pa nihče ne pozna, in ki pri uradih opravljajo nekako ovađstvo. Ljudstvo jih zaradi tega res le špiceljne imenuje.

Garnhaft je priporočal, da naj v njegovem okraju, Dunajski okolici, pomnože financarje, ker morajo vozovi po uro dolgo pri šrangji čakati, preden jih financarji spusté v mesto.

Heilsbergu ni bilo dovolj govoriti enkrat, poprijel je v drugič besedo, ter ministru očital, zakaj na pritožbe nič ne odgovarja? Minister Dunajevski vsled tega ni mogel več molčati; rekel je toraj, da je svoje stališče poudarjal že pri splošnji obravnavi, in da bode, kadar bo treba, pri posameznih točkah odgovarjal ministru ali kak vladu zastopnik. Na razne pritožbe sedaj pač ne more dati nobenega odgovora, to pa zatrjuje, da je uradnikom svojim, kadar so odhajali v službe, vedno priporočal, da naj bodo pravični in naj se v strankarske prepire ne vtikajo. Kar se je omenjalo, bo strogo preiskoval in neprilичnosti odpravil. Sicer pa je čudno, rekel je Dunajevski, na eni strani vun in vun tožiti o davkarskih bremenih, na drugi strani pa od vlade tirjati novih železnic, raznih podpor itd.

Richter je priporočal, da naj se pri davkarjih odpravijo titularne službe. Siegl je tožil, da v severno-zahodni Šleziji nimajo nobene železnice, Suess pa je tirjal, da naj se skoraj ponovi kupčijska pogodba z Rumunsko.

Heilsberg spregovoril je v tretje in priporočal vladi, da naj se ozira na peticije, ki so iz raznih krajev došle gledé vojaške takse, Garnhaft pa se je pritoževal, da je ta taksa za revne previsoka, za bogatine pa večidel premajhna.

Preden je predsednik sklenil sejo, izročil mu je Foregger s svojimi tovariši predlog, da naj se spremeni tiskovna postava ter odpravijo kaveje in časnikarski pa koledarski kolek. V pretres naj se ta predlog izvoči posebnemu odseku 14 udov.

Večerna seja.

Ob sedmih zvečer pričela se je seja vnovič in je trpela do desetih. Prvi je govoril Dunajski poslanec Wrabetz, ter naspovedoval, da bode zbornici gledé obdačevanja produktivnih zadrug z grofom Coreninijem in poslancem Exnerjem izročil poseben predlog in večina naj bode pokazala, se li res kaj briga za socialne razmere delavcev, ali ne.

Luzzato je tožil, da je v Trstu hišni davek prevelik in da 15 odstotkov za poprave ne zadoštuje. Swoboda je prosil, naj se premeni postava, po kateri se mora pri novih, davka prostih poslopih plačevati davek od obresti vknjiženega kapitala.

Kronawetter je tudi zvečer še enkrat govoril o določevanju davkov, Siegmund pa je tarnal, da je hišni davek v českih toplicah previsok

in da naj se Toplice izbrišejo iz imenika kopelj, ki morajo plačevati hišno-najemniški davek.

Konečno je še Dunajski poslanec Leon govoril, kako naj vlada vredi nove davke, ter je zahteval, da bi smeli davkoplačevalci vlado tožiti za povrnitev davkov, ki bi jih bili preveč plačali. Ob desetih zvečer bil je sklep seje, ne da bi bilo finančno ministerstvo še dovršeno. Danes se marveč obravnava o finančnem ministerstvu nadaljuje in so precej pri indirektnih davkih vpisani trije govorniki — levičarji — Proskovec, Ausserer in Auspitz.

Veliko govorjenja je bilo tudi pri soli, za katero stroški znašajo 3,128.300 gld., dohodki pa 20,444.000 gld. Sol tedaj državi donša 17 milijonov goldinarjev dohodka. Ozarkievič priporočal je pri tej priliki izdelovanje soli za gnojitev, Ghon in Türk pa sta se potegovala za živinsko sol, ki se leto za letom zahteva, ne da bi se bila ta za živinovejo tolikanj važna in imenitna reč dosejaj še dosegla.

Vlada se boji, da bi ji sol ne donšala več toliko dohodkov, ko bi ceneje sol prodajala za živino. Razun gori omenjenih številk bile ste sprejeti resoluciji, ki vladi priporočate, da naj se cena soli zniža, in da naj se zopet vpelje živinska sol.

Veliko dohodkov ima država od tobaka, ki ji donša 74,002.800 gld.; upravnih stroškov za nakupovanje, izdelovanje, prodajo tobaka i. t. d. je 27.871.600 gld., tedaj se kaže čistega dohodka čez 46 milijonov gld., 1,260.800 gld. več, kakor v preteklem letu. Ti dohodki bi se še lahko povikšali, ko bi država povikšala ceno fnejšim in boljšim smodkam. Danes bo razprava o finančnem ministerstvu dovršena in se pričela obravnava o proračunu kupčijskega ministerstva, pri katerem bosta o dolenjski železnici govorila Pfeifer in Šuklje.

Govor g. posl. dr. Viteziča

v 43. seji državnega zbora dne 3. aprila pri razpravi o nastavkih naučnega ministerstva.

Dovoljujem si kratkih opazek k vprašanji, katero je stavilo 57 poslancev od leve strani potom interpelacije v seji 31. marca do nj. ekscelence gospoda ministerskega predsednika. Vprašanje se je glasilo tako-le:

1. V katerem prejšnjem časi se je po njegovem mnenju v Avstriji germanizovalo?

2. Ktere ustavne postavbe po mislih gospoda ministerskega predsednika od nekaj niso bile izvršene in še tudi do sedaj niso?

Moram staviti to kratko opombico na tem mestu, ker imam to interpelacijo za izziv (provokacijo) do nas Slovanov. Gospodje, ki so stavili to interpelacijo, se mi zdé, kakor da bi bili od časa absolutizma trdno spali. Ali gospodje ne vidijo, kar se godi okoli njih? Gospodje mislijo, da druge varajo, a sami so prevarjeni. Ali mar mislijo gospodje, da so sami narodno čutstvo v zakup vzeli in za-se obdržali in da se drugi narodi ne smejo ogreti pri istem plamenu. Beseda „nur deutsch“ (zgolj nemško) je ravno tako smešna, kakor slovo: „nix deutsch“ (nič nemškega), ker to je le posledica onega, ko bi ne bil prvi „nur deutsch“ naprej stopal, tudi drugi „nix deutsch“ ne bi bil prišel za njim. (Prav istinito! na desni.)

Kar se prvega vprašanja tiče, bi jaz gospodu

ministerskemu predsedniku podal gradiva na kupe kar zadeva mojo ožjo domovino Istro.

Kar pa se tiče družega vprašanja, bodem v govoru podal dovolj snovi, katero bode mogel porabiti gospod ministerski predsednik kot cenjeno tvar. Vendar z ozirom na opomin, kateri nam je došel po prečastnem gospodu predsedniku, da se imamo strogo držati stvari, bodem navedel, kar se tiče germanizacije, le jeden sam zgled iz moje ožje domovine. Istra ima 284.154 prebivalcev, med temi 4779 Nemcev, to je 1.68 odstotkov, in ti Nemci imajo gimnazijo v Paznu in spodnjo realko v Pulju. (Klici na levi: Državni jezik!)

O tem se bode še sodilo, ni še sojeno in kakor upam, tudi do tega ne bode prišlo. (Klici na levi: Oho!) V Istri je 121.732 Hrvatov in 43.000 Slovencev, obeh skupaj 57.98 odstotkov Slovanov. To je skoraj tri petine vseh prebivalcev, in ali veste, gospoda moja, koliko imajo srednjih šol? Prav nobene! (Dr. Weitlof: To je naravno!) No lepo je to, to je Vaše pravo čutstvo, to je Vaša liberalnost, in toraj hočete, da se pogajamo in pogodimo? (Dr. Sturm: Toraj germanizuje sedanja sistema?) Kaj pak, to je le preveč resnično, žalibog, da moram to pritrditi, da je temu kriva tudi sedanja vlada. Ostajam pri teh zgledih; kakor mislim, je zadosti, ako dokazujem, da se v Istri zelo ponemčuje, in na vprašanje, kedaj je bila vpeljana ta sistema, bode lahko odgovoril gospod ministerski predsednik iz aktov.

Sedaj bi pa rad nekaj besedi povedal gospodom, ki so ravnokar pred mano govorili.

G. poslanec Burgstaller je govoril o „nadbodnih učilnicah“, a je tudi ljudsko šolo vmes jemal. Kar se tiče njegovih izjav, da mora učni jezik v ljudski šoli biti materni jezik, temu tudi jaz popolnoma pritrjujem, ker to je pedagoško načelo, ki je nezogibno potrebno in ne bi verjeli, da more to drugače biti. V tem oziru se zlagam tudi z izjavami mojega neposrednega predgovornika poslanca pl. Malfatti-ja.

Kar pa obžalujem pri izjavah g. poslanca pl. Burgstallerja je to, da je govoril le za Italijane in taistega Slovencev ni privoščil. Kakor močno se držim prvega načela, bi vendar svetoval gospodom, naj bi priporočevali svojim sorojakom v Istri, da bi se tega držali, da naj bode učni jezik materni jezik. A žalibog, da iste napake, kakor bodem v govoru dokazal, katere imenovani gospodje očitajo Nemcem, delajo v Istri njih sorojaki, Italijani. (Burgstaller: Ni res!) Prosim pozneje me popravlajte, ako ste družega mnenja, sedaj me pa pustite, da naj govorim.

V Trstu je, kar se notranjega mesta tiče, 12.817 Slovencev in 51.595 Italijanov, in kakor rečeno, ni je tam ne jedne šole s slovenskim učnim jezikom. V okolici Trsta je 10.634 Slovencev in le 687 Italijanov, to je vendar naravno, da so tam ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Ko bi to tajil, ne vem, kaj bi še potem mogel povedati.

Pridem do stvari same, namreč do ljudske šole, in sicer v moji ožji domovini v Istri. Kakor sem že poprej navedel, mislim jaz, da naj se v dobro osnovane ljudske šole vpelje materni jezik za učni jezik.

To je načelo, v katerem bi nihče ne mislil, da v 19. stoletju kdo more dvomiti nad njim. Saj je

že Komenski pred poltretjim stoletjem v svojem delu: „Didactica magna“ rekel tako-le:

„Ko bi kdo hotel podučevati, katerega koli v tujem jeziku, preden domačega ne zna, je toliko, kakor da bi učil sina jahati, preden more hoditi.“

To se je že izreklo pred poltretjim stoletjem in vendar je v Avstriji vse drugače.

V Avstriji so v novejšem časi izrekli načelo, da mora volja starišev razsoditi, kak učni jezik se ima odbrati. Jasno je vendar, da se na tak način oškoduje ves kulturni razvoj in da se hoče le raznarodovati.

Ta pogubljiva, mravnost kvareča sistema ni le nepedagogiška, marveč je tudi v nasprotju z državno šolsko postavo dne 14. maja 1869. § 6. te postave se glasi: „O učnem jeziku in o podučevanju v drugem deželnem jeziku razsodijo zaslišavši tisti, ki šolo vzdržujejo, v mejah po postavi določenih, deželni šolski svet.“ V ti postavi se ne govori, da bi se stariši imeli zaslišati. Ako bode volja starišev merodajna, kar se tiče izvolitve učnega jezika, bi morala tudi določevati, kedar se vpraša, ali se imajo sploh otroci pošiljati v šolo. Učni jezik je poglavitni pogoj, oživlja podučevanja in vzgojo, in ker je Avstriji splošno zapovedano šolanje, je tudi naravno, da starišev zaradi tega ne poprašujejo. A imeli bi dosledni biti, niti stariše vprašati, kedar gré za učni jezik, ker ljudje niso povsod podučeni toliko, da bi volili to, kar je najboljša za njih otroke.

V navedenem paragrafu je rečeno, da ima deželni šolski svet po zaslišanju faktorjev, ki vzdržujejo šolo, določiti o tem.

(Dalje prih.)

Prenapeta struna počí!

„Beati possidentes“, srečen je ta, kdor ima oblast v rokah, in drug izrek temu podoben se glasi: Oblast je prva, za njim pride še le pravica. Tukaj imamo ključ do vstaj, prevrata, do silnih bojov, bodisi notranjih, bodisi vnanih. Kar je v starem Rimu dovedlo do krvave sužnjiške vojske, to je več ali manj vzrok tudi današnjim vstajem delavcev, ktere smo sedaj tako z žalostjo gledali v Belgiji.

A delavci sami bi ne vganjali takih zlodejstev, ko bi ne bili podkurjeni, drugod so že delo vstavili, pri nas v Avstriji se je to zgodilo, a do takih silovitost ni prišlo nikjer, kakor sedaj v Belgiji. Sovražniki krščanstva, novodobni pagani delavcem vedno na uho trobijo: „Večnosti ni, po smrti nimate nič pričakovati, ako hočete nebesa imeti, tukaj na zemlji si jih priborite!“ Kaj čuda, da se do skrajne meje trpinčeni delavci poprimajo teh nauk in jih dejansko izvršujejo, v Belgiji so jih najprej in v najgrozovitejši meri izvrševali do svojih mojstrov. Kedar so bile volitve, bili so delavci komandirani, da so glasovali za brezverske kandidate, ako je bil kje voljen katoliški poslanec, komandirani so bili zopet, da so morali nejevoljo razodevati (demonstrirati). Najhuje je bil o tem razvpit veletovarnar Bandox, ta ni mogel trpeti katoliškega delavca, a njemu so razdeljali tovarno za steklo, požgali grad, in mu s tem napravili škode za dva milijona frankov. Sploh se pripoveduje, da so delavci brezvernih gospodarjev najhuje sodelovali, katoliški delavci so tudi vstavili delo, a niso tako hudo rogovolili in razdevali, razburjenost je bila po krajih s francoskim jezikom huje nego po flamenskih provincijah. Liberalci so toraj želi, kar so sejali, Belgija je imela do najnovejših časov liberalno vlado, katoliki so pri vladi nekako poldrugo leto. A tudi sedanja vlada je nekaj tega zakrivila, vsaj bi bila morala delavcem pokazati, da ima resno voljo pomagati, kedar se bode nekoliko ohrabrila; kaj pak v prvi vrsti je bilo treba odpraviti tiste kričeče postave, ki so delale nasilstvo vesti katolikov, treba se je bilo nekoliko vtrditi, kajti znano je, kako omahljiv je belgijski kralj in kakšen strah ima pred liberalnimi rogovileži.

Ko je po slavni zmagi leta 1884 nastopilo ministerstvo Malou in je resno začelo postopati, prestrašil se je kralj zganja liberalcev in je čez tri mesece odpustil pogumne katoliške ministre in nastopilo je ministerstvo Beernaert in dr., ki sicer ne zatira katoliških načel, a postopa previdno in varno, nekteri tudi pravijo, da prerahlo, tega si sicer ne upamo presojevati, ker so nam razmere znane le toliko, kolikor iz časopisov zvemo, a tega mnenja smo, da pri socialnem vprašanju niso brez vsacega za-

ložjenja, t. j. odlašali so dolavsko vprašanje v roke vzeti, brž ko ne so se bali prehudega nasprotovanja.

Stalna govorica nezadovoljstva pravi: „V Avstriji smo povsod in v vseh stvarih zadnji, a vendar pri nas vlada resno misli na to, zboljšati delavske razmere, pomagati manjšemu obrtniku, in konservativna stranka jo pri tem resno podpira.“ Belgija, ki je toliko napredovala v obrtnosti, ker je toliko delavcev po rudnikih, tavnarh in obrtnih podjetjih vsake vrste, bi vendar največ korist imela od tega, da vpelje socialne reforme, da odvrne socialno nevarnost, ktera tam preti veliko huje, kakor drugod. A v ti stvari se tam ni zgodilo skoraj prav nič. Videti je, kakor da bi se jim tam ne sanjalo, kako važna socialna vprašanja ima rešiti naš vek. Le po tem se dá razlagati brezskrbnost, s ktero so obravnavali politično-socialna vprašanja, a ta brezskrbnost se sedaj bridko mašuje. Belgijanci so z načeli Manchestrove vstavne teorije tako prekvašeni (Manchester-Politik se imenuje politika, ki gleda le blago, a ne osebe, toraj kjer denar [kapital] vse preoblađa, drugo nič ne velja), da jim je misel čisto tuja, da bi država tudi smela kaj vmes seči, da kaj ubrani in zabrani. Zadosti jim je, da se pogodbe zvrše.

Zarad tega pride, da se ne zmenijo za zavarovanje delavcev za starost, bolezen in ponesrečevanje, niti ne mislijo na to, da bi delo vredili, da bi vtesnili ali omejili otročje in žensko delo, ali vpeljali socialne reforme. Ne vlada, niti zbor nista dosihmal časa imela pečati se s temi zadevami.

Ako se pomisli, da je po drugi strani tudi Belgijo zadela velika gospodarska katastrofa, da je tudi tam, kakor drugod bridko pomanjkanje med delavci, da delajo 12 do 15 ur in pri tem tako malo zaslužijo, da obitelji stradajo, — pač lahko razumemo, zakaj da je plamen socialne revolucije tako silno bruhtil.

Naj se že sedanje gibanje konča, kakor že more, nekaj se bodo menda naučili v merodajnih krogih, da je namreč nujno potrebno izdati prememb. Zlasti se katoliško ministerstvo, ki je sedaj na krmilu, temu ne bode smelo dalje odtegovati, če ne si bode nakopalo težko odgovornost in tudi same sebe podkopalo. Že se čujejo glasovi iz nasprotnega tabora, kteri njemu in katoliški stranki podtikajo, da je največ zakrivilo to vstajo. Ako se govori o zadolženju, moramo pravico govoriti ter povedati, da ste obe veliki politični stranki veliko grešili z opuščanjem. Posebno pa ni liberalna stranka v teh petih letih, odkar je bila na krmilu, storila ničesa, da bi bila rešila socialno vprašanje, ki je ravno v tistem časi prav resno in v prvi vrsti stopalo na dnevni red.

Katoliška cerkev nima te moči, da bi brzdala delavce, rekel je pruski minister Puttkammer pri posvetovanju za podaljšanje socialistične postave. Središče mu je ugovarjalo, a mi pravimo: katoliška cerkev nima te moči, kedar je vladna dekla, ktera jo hoče rabiti za redarski urad. Naš kmet ima za to prav drastičen izrek: Gosposka žuga z bričem... Za lepe nauke ljudstvo ne mara, ako ne vidi tudi dejanj po tem. Le brezsrčen človek bode revežu plačilo obetal unkraj groba, a tukaj ga pustil stradati. Za prazne besede revež ne mara, marveč se mu vse lepe besede brez lepih dejanj pristudijo. Zastonj je v revežu pričakovati in zahtevati, pa bi nosil jarem gospodovih nauk, ako se mu sami kolikor moč odtegujemo, mi naj uživamo vse dobrote tega življenja v prijetnosti in neskaljenem miru, revež naj pa pričakuje plačila unkraj groba. Kdor to od revežev pričakuje, ni veliko boljši od liberalcev, ki mu govoré o razsvitljenosti, o omiki, o človekoljubji, pri tem ga pa žulijo in deró. Kdor misli, da ima krščanska cerkev opravljati le redarski posel, ta bode gotovo rekel: krščanstvo ne more socialistov brzdati. Naš svet je pa nekako tako zavit in zateleban v modérni nazor, o svetu in človeški družbi, da se boljši izmed katolikov takih presojev ne morejo znebiti, in mislijo, da more na svetu tako biti, kakor zahteva modérna postavodaja. Kdor misli, da je nalog katoliški ali sploh krščanski cerkvi brzdati delavce, da bodo radi prenašali vse težave življenja, da bodo stradali in delali za bogatine, kakor črna živina, ta more reči: cerkev ne more rešiti socialnega vprašanja.

A katoliška cerkev svobodna v nje delovanju more rešiti socialno vprašanje, ona spominja bogatina in svari reveža, obema kaže plačilo, a tudi kazni po smrti, da bode sleherni človek prejel to, kar si bode zaslužil. Da rabimo prav domač izraz:

Bogatin si more kupiti nebesa, revež si jih mora pa zaslužiti.

Krščanska vera pa ni le za posameznega marveč vse javno življenje mora prevzeti in prekvasiti duh krščansko-katoliške vere, potem se bode pa videlo, da more rešiti socialno vprašanje. Brezsrčni bogatini so kazali stradalnim revežem le cerkveno premoženje, da bi bili njih denarni zasboji bolj varni, in res so dolgo sleparili lahkovernne ljudi s tem, a sedaj so tudi delavci spregledali, da po samostanih niso njih neprijatelji; iz Belgije se sporoča, da delavci po samostanih niso ropali in razdejavali, marveč zahtevali ali prosili so le denarja in živeža. Anarhisti delavce le zlorabijo v njih hudobne namene, govoré in blebetajo o enakosti in bratarnosti, v socialnem raji na svetu. Kakor dušni darovi niso jednako razdeljeni, isto tako materijelno blagostanje ne more biti matematično jednako razdeljeno. Mar bode le spreten in priden delavec delal za manj spretnega ali zanikrnega. Povej mi, rekel je previden gospodar, delavcu kujačemu se in zahtevajočemu več plačo, koliko naj jaz potem za delo računim, rad ti dam več plačo, da bi le meni to neslo.

Ko bi to nekteri delavci in posli premislili, bi ne godrnjali toliko nad gospodarji in nad tistimi, v katerih kruhu so. Le pogledjmo našega kmeta, koliko trpi, koliko prestane mraza in vročine, a dostikrat tudi pomanjkanja pri svojem težavnem poslu, pri tem pa, ko imajo nekteri delavci stalno plačo, dasiravno ne prebogato, o vsakem letnem časi. Ako hočemo imeti mir in zadovoljnost, moramo najprej začeti sami pri sebi. Nikomur na svetu se ne godi vse po volji, ne delavcu niti ne premožnemu, in pregovor pravi: še kralja čaka beraška palica.

Socialno vprašanje mora rešiti najprej vsak sam pri sebi, rešiti ga morate oblasti, ki ste za to postavljeni, država in cerkev; država z modrimi postavami, ki branijo reveža pred oderuhi, ki varujejo slabega (reveža) pred silovitostjo mogočnega (kapitala). Socialno vprašanje more in mora rešiti krščanska vera, ki govori bogatinom in revežem, mogočnim in podložnim. Da se bode pa to zgodilo, mora svet poslušati nje besedo, mora ravnati se po nje zapovedi. Brez požrtvovalnosti pa tukaj ne gré, svet je bil še vsikdar rešen po takih ljudéh, ki sami za-se niso nič zahtevali, a trpeli in trudili se za uboge.

Čas pa je, skrajni čas, da se začne reševati socialno vprašanje, strahoviti prigodki v Belgiji nam to glasno kličejo, vsa naša modérna kultura je v največji nevarnosti, in groza razdejanja žuga vsem kulturnim delom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. aprila.

Notranje dežele.

Razprav za *sklepanje državne pogodbe med Avstrijo in Madjari* je vendar enkrat konec. Minuli teden prinesla nam je brzajavna žica novico, da so dognane. Sedaj se je pač nadejati, da se bo v kratkem objavil ves načrt, na podlagi katerih točk da se misli nova pogodba sklepati med to in ono polovico države. Kolikor se je do sedaj od vsega objavilo, bode menda bistvene premembe edino le v carinskih in bankinih zadevah. Carino mislijo znižati pri dovozu in pa na sladkor mislijo novo večje carino vpeljati. Gledé nacionalne banke je bilo pa govorjenje, da bi se število s kovanim denarjem nepokritih bankovcev še pomnožilo, ali z drugimi praktičnimi besedami, da bi se resnična vrednost našega papirnatega goldinarja še bolj zmanjšala, kakor je že sedaj. Ako se ne motimo, ima namreč sedaj naš papirni goldinar vrednost 60 krajcarjev. Za toliko imajo namreč kovanega denarja po državnih kletih spravljene, da če bi z njim hoteli ves papir zameniti, da pride na vsak goldinar le po 60 kr. Na podlagi nove pogodbe hočejo pa število izdanih bankovcev tako pomnožiti, da bode kovanega denarja na vsak goldinar menda le po 40 kr. prišlo. Ali so se pri bankinem vprašanju tudi kaj ozirali na notranje potrebe prebivalcev, se pa sedaj še ne vé. To se bode še le pokazalo. Tudi še ni določeno, koliko novega pomnoženega papirnatega denarja da bode vsaka polovica države dobila. Vsekako pa je gotovo, da si bodo tudi pri novi pogodbi Madjari 30% dolžnosti in 70% koristi obdržali, a nam v Cislitaniji bodo pa 70% dolžnosti in 30% koristi prepustili.

Marsikoga bo mikalo zvedeti nekoliko glavnih potez *o jedru staro-katoličanstva*, o katerem se dandanes tolikanj piše in celó v parlamentnih govorih po Evropi. Rodil se je ta spak leta 1870 v Monakovem na Bavarskem, kjer se je ondašnji stolni

prošt Döllinger javno uprli nezmotljivosti svetega očeta, kedar govori kot poglavar vidne Kristusove cerkve božje ex cathedra. Kmalu je našel nekaj privrženecv na Nemškem, kakor tudi v Avstriji na Dunaji in v Warnsdorfu na Českem. Iz začetka so pridržali vse resnice naše sv. vere, razun one nove že omenjene. Toda kmalo so njihovi duhovniki čutili potrebo po večji prostosti. Staro-katoličanstvo jim je postala suknja na vse strani preozka. Jeli so na nji krpiti in so krpali toliko časa, da je staro-katoličanstvo dandanes vsemu podobno, le katoličanstvu prav nič ne. Posebno Warnsdorfskega staro-katoliškega župnika so jeli tako čevlji tiščati, da je takoj odpravil celibat, t. j. duhovniški samski stan. Dalje so odpravili spoved, kakor je pri katolikih v navadi, ter so jeli deliti zakrament presv. Rešnjega Telesa v obeh podobah. S tem so se približali protestantom, iz katerega vzroka — ni znano. Kmalu na to jele so jim smrdeti verske resnice o neomadeževani Devici Materi božji, ter so jih zavrgli. Ni dolgo trajalo in jim je tudi neločljivost zakona presedati jela, proč toraj z njo! Dalje je bilo njihovim duhovnikom tudi odveč in sitno vsak dan maševati, kar se je tudi odpravilo ob enem s to vpeljavo, zavrgla se je pa latinska maša. Pač smemo tukaj po pravici vprašati, kaj jim je še od vsega katoličanstva ostalo, da se drznejo imenovati „staro-katolike“? Nič drugega nego izmišljeno ime, kajti ta verska ločina je protestantom veliko bolj podobna, kakor pa katolikom.

V Carigradu so več ali manj vsi tega mnenja, da se bo *Avstrija do Soluna* razprostrla, če tudi vsi pripoznajo, da jo bo tisto razprostiranje mnogo krvi stalo. Primerjajo to bodoče zasedanje sedanjih turških pokrajin z onim leta 1878, kedar smo šli preko Save v Bosno in pravijo, da je že tedaj mnogo avstrijske krvi steklo, kljub temu, da je Turčija sama privolila v zasedanje. Koliko bi jo pa še le bilo, če bi Turčija ne bila dovolila Avstriji v Bosno in Hercegovino. No, kar se tega tiče, naj bodo gospodje v Carigradu le potolaženi. Turčija je v Berlinu res privolila, da naj gredo naši bajoneti in naši Uhacijski topovi Bosno miriti, to je bilo pa tudi vse, kar je storila. Za notranje pomirjenje naroda ni ona storila prav nič! Povsod, kjer so imeli naši opraviti z vstaši, vjeli so mnogo turških vojakov in častnikov, ki so se z vstaši vred proti nam bili. Tako je bilo tedaj. Pri zasedanju Albanije bi pa Turčija ne dovolila kar tako, da se Avstrija ondi razširi in tudi če bi, bi se albanski gorjanci nikdar ne sprijaznili z avstrijskimi načeli. Albanski gorjanci ubogajo le toliko oblastim, kolikor sami hočejo, pravico si vsak sam dela, kakor si jo hoče, orožja sme nositi, kolikor mu drago in ropati tudi sme, kolikor doseže. Kaj tacega bi Avstrija pri Albancih ne trpela, Albanci pa Avstrije ne in položaj bi bil silno težaven.

Vnanje države.

Knez Aleksander že zopet nekaj izrednega, nekaj iznenadljivega pripravlja, če so namreč resnične dotične novice ruskega lista „Nov. Vrem.“ Ruski list namreč hoče vedeti, da, ker se Aleksander ni posrečilo zaradi ruske trmoglavosti, da bi bil postal dosmrtni pravi gospodar iztočne Rumelije, on sedaj po tistem priprave dela, da se bo oklical za kralja zjedinjenih Bolgarov, ob enem se bode pa Bolgarija proglasila za samostojno državo. Koliko je na tem resnice, se ne dá prav nič določiti! Če tudi je novica sama na sebi na prvi pogled neverjetna, taista vendar-le nemogoča ni. Saj je znano, da jedna stranka, kateri je Cankov na čelu, v ruskem smislu proti knezu ruje. Ravno tako se je leta 1881 in v začetku 1882 godilo v Srbiji. Tudi ondi je bila stranka nezadovoljenežev proti knezu Milanu od dné do dné večja in že so se posvetovali, da ga zapodé in okličejo republiko, kar jim je Milan s pomočjo nekterih mu zvestih skupščinarjev, ki so za vse to vedeli, štrečno zmešal, da se je dal oklicati za kralja. S tem je nezadovoljenežem peska v oči nametal, češ, sedaj živimo v kraljevini ter smo z državo tudi sami povišani. Tega pa bedaki niso pomislili, da se bodo s povečano državo tudi davki povišali. Sedaj pač to uvidevajo, toda prepozno. Milan jih je dobil na lim in zakaj bi jih pa Aleksander ne. Položaj je prvemu popolnoma sličen.

O *turških denarnih razmerah* se po Evropi le toliko vé, da so take kakor nikjer drugje ne, izvzemši morda pri bavarskem kralji, ki je tudi menda vedno sub, ker mož vse zazida. Da je Turčija tej suši odpomoči mislila takoj, ko je uvidela, da se Grška ne briga za njen poziv, da bi razorožila, o tem smo že sporočali. Iskala je denarja menda po celi Evropi na posodo, dobila ga pa ni nikjer! Vsaj tako se sme sklepati iz dotične razprave turškega lista „Tarik“, ki naravnost zanika, češ, Turčiji ni potreba denarja po svetu na posodo iskati, ga že še doma dobi za potrebo. Resnica je ravno narobe. Turški finančni minister je vsem svojim prijateljem in turškim državnim zastopnikom po celi Evropi naročil, naj vsak v svojem obližji poskusi, ali bi se moglo kaj dobiti na posodo. Vsak mu je odgovoril, da si niti počenega groša ne upa na turški kredit na posodo dobiti. Še le sedaj sklenila sta sultan in finančni minister, da se bo moral denar doma dobiti, naj velja kar hoče. Ali kako? Kako le, prav lahko. Denar kolikor ga pride na davkih v državne blagajnice, naj se zapre, vsa plačila v go-

tovini, katere splačuje država, naj se vstavijo in plačujejo s papirjem, o katerem naj si ljudje mislijo, da ima državno vrednost. Kdor ima kaj prihranjenega, naj brž taisto posodi državi. To je pa tudi poslednji curek, katerega je Turčija v svoje prazne blagajnice napeljala. Kedar se ta vstavi, na kar ne bo treba posebno dolgo čakati, potem bodeta država in narod na suhem in priti mora, kar je Turčiji že zdavnej namenjeno: veliki državni polom, ki bode ob enem konec tega s silo ustanovljenega cesarstva.

Francozje menda tudi že čutijo državni preobrat, kteremu se pri nadaljevanji dosedanjega gospodarstva nikakor ne bodo ognili. Kakor po Belgiji in po Nemškem, jela je tudi na Francoskem anarhistična hidra strupeno svojo glavo dvigovati, katere se menda tudi francoski vojaki že več tako ne bojé, kakor so se ji svoje dni protivili. Dogodili so se že slučaj, da se je sklepala pobratimija med rudečkarji in republikanskimi vojaki. Ker so si pa rudečkarji po celem svetu bratje in ker imajo taisti tudi na Nemškem še prav veliko, če tudi tihih privrženecv, ki na skrivnem delajo propagando za državni in socialni preobrat, odkar so se prepričali, da s sile ne gre, usiljuje se skoraj človeku misel, kakor da bi sedanji francoski vojni minister na socialno silo špekuliral, s katere pomočjo misli Nemcem vrniti leto 1870 in 1871. Kakor je tudi čudna ta misel, je vendar le verjetna, sicer bi sedanja republika ne imela z anarhisti in socialisti take Jobove potrpežljivosti, kakor jo ima. Izvestno bi republika, to se vé da, le na skrivnem, kak tak delavski prevrat na Nemškem na vso moč podpirala, kakoršnega je ravnokar Belgija preživela, in kadar bi bilo na Nemškem vse kviško, tedaj pa bi jeli francoski batalijoni preko Rena marširati in Nemce za leto 1871 na obračun klicati. Take misli mora človek nehoté dobiti, ako opazuje mehko postopanje, dostikrat pa še celo preziranje komedij, ki jih na Francoskih tleh anarhisti počenjaajo s pomočjo socialistov, ki so mednarodno blago, hočejo Francozje Nemce naklestiti.

Nemčija skliče letošnjo jesen meseca septembra velik kongres v Berlinu, kjer se mislijo posvetovati o naselbinski politiki. Nemčija namreč že zdavnej čuti, da nima nič več kruha za vse svoje prebivalce. Da se ohrani, gledati mora, kako jih preživi. Ker doma ni zadosti dela in izdelano blago zaostaja, skrbela je za pridobitve naselbin, kamor se je že mnogo nemških podanikov izselilo. Da se stvar tudi v državno-gospodarskem in državno-pravnem smislu dobro dožene, sošel se bode 12. septembra letos v Berlinu poseben kongres, ki se bo jedino le z naselbinskim vprašanjem pečal. Razmotrovali bodo izselitve nemških podanikov iz države in nalogo nemških misijonov po prekomorskih naselbinah. Na dnevnem redu imeli bodo tudi narodno-gospodarsko razmerje med Nemčijo kot matico in naselbinami kot njenimi podružnicami. Tudi se hočejo pomeniti, na kak način da bode treba postopati, da se pri naselbnikih ohrani nemški jezik in nemški običaji ne pridejo iz navade. Konečno se bode ustanovilo društvo, ki bo take naselbine podpiralo in izseljevalcem po svojih močéh z dobrim svetom in gmotno podporo na roko šlo. Kakor se vidi, imelo bode to vprašanje v bodočnosti poleg svoje socialne tudi svojo politično stran, kajti hočejo si ohraniti svoj jezik in svoje navade tudi na tujem. Radovedni smo, kam se hočejo izseljevalci obrniti, Kamerun na zapadnem bregu je nezdrav, tam se naše domače živali ne sponašajo, Angra Pequena je po večem puščava, Zanzibar na vzhodnem bregu Afrike je pa še bolj nezdrav, kakor Kamerun.

Izvirni dopisi.

Iz Kranjske gore, 6. aprila. (Podružnica sv. Cirila in Metoda.) Kakor je bilo v „Slovenci“ v svojem času omenjeno, pripravljali smo se tudi pri nas že nekaj časa sem, da si osnujemo podružnico prekristne družbe sv. Cirila in Metoda. Pretečeno nedeljo zbralo se nas je toraj nekoliko, da si to zadevo pobližje ogledamo ter izvolimo začasno načelnštvo.

Preč. g. župnik Janez Ažman, otvoril je sejo v gostilnici g. Jan. Robiča. V svojem govoru je razlagal namen in pomen novo ustanovljene šolske družbe. Primeril je z razprostrano povodnijo, ki jo je imela pretečeno jesen prestati Gorenjska dolina, ono povodenj, ki nam preti s svojo silo poplaviti na duševnem polji najdražje svetinje naše: vero, materni jezik in rodni dom. Tej od severa doli vedno bolj prodirajoči povodnji v bran se postaviti, dolžnost je vsakega zavednega Slovenca, vsakega pravega Slovana. In kakor so v poslednjih mesecih nam v pomoč prihajali obilni dobrohotni darovi, dejal je g. govornik, tako naj sedaj tudi mi po možnosti priskočimo na pomoč svojim zatiranim bratom ob tujih mejah.

Pri nas po deželi sicer res še ni posebne sile, kar se tiče ponemčevanja, toliko večjo borbo pa imajo v tem ozira naši sosedi, koroški in štajarski,

pa tudi primorski vsled lahonskega pritiska. Ker pa nam je zakonito dovoljeno braniti se zoper potujčevanje našega naroda, zatoraj se združimo k vzajemnemu boju zoper vzajemnega sovražnika!

Sledila je na to volitev. Prvomestnik je g. Jan. Ažman, župnik na Dolgem; zapisnikar je g. Val. Bernik, kaplan v Kranjski gori; blagajnik je g. Anton Slavec, gostilničar Podkorenem.

Če tudi je težavno nabirati ude za to družbo, (ker namreč pri prostemu človeku nimamo brž pokazati kaj očitnega dobička), in če tudi je v naši dolini ljudstvo ubožno, pristopilo je do sedaj vendar le že precej udov obojnega spola. Dva sta ustanovnika, 40 je letnikov in 35 podpornikov. Sicer jih je pa še veliko obljubilo, da bodo pristopili, ko pride vsa reč v pravi tir.

Bog daj obilno prospeha podružnici „Gorenjska dolina s sedežem v Kranjski gori!“

Domače novice.

Gospodje volilei!

Naši kandidatje za dopolnilne volitve v mestni zbor Ljubljanski so:

V I. razredu,

ki voli v 8. dan aprila:

dr. Alfonz Mosché, odvetnik v Ljubljani;
Ivan Murnik, cesarski svetnik in deželni odbornik v Ljubljani;
Miha Pakič, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani;
Franc Ravnikar, deželni knjigovodja v Ljubljani.

Národní volilni odbor.

(Poziv slovenskim pisateljem.) Odbor „Matice Slovenske“ se obrača do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim preje tem bolje poslali kaj primernih doneskov za letošnji „Letopis“. Kakor lani, se bodo sprejemali tudi letos samo izvirno znanstveni in znanstveno podučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je želeli, da bi č. gg. pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo potrebam naroda slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti prijaajo večini matičnih društvenikov. Rokopisi naj se pošiljajo najpozneje do 15. maja 1886. leta predsedništvu „Matice Slovenske“ v Ljubljani. Po pravilih določena nagrada v „Letopis“ sprejetim spisom se bode izplačevala, kedar bode knjiga dotiskana.

V imenu „Matice Slovenske“:

Za prvosednika: Odbornik:
Josip Marn. **Franc Levec.**

(Velik požar) nastal je sinoči ob 1/2 9. uri v tovarni za lim, blizo zelene jame za južnim kolodvorom. Omenjena tovarna je v najnovejšem času lastnina C. L. Luckmanova, ki jo je od prejšnjega posestnika Steinberga na konkurzu kupil za 31.000 gold, če prav je tovarna iz novega pozidana veljala 80.000 gold. Dela je imela tovarna posebno sedaj tako veliko, da so noč in dan delali, kajti ne le da je sedaj najugodnejši čas za lep, so tudi ljudje, posebno posestniki vinogradov prav pogosto po koščenih moki popraševali, s katero so vinograde gnojili. Ogenj je nastal pri kotlih, v katerih imajo bencin, s pomočjo katerega ravno maščobo za lep od kosti spravljajo in ga je provzročila neprevidnost delalca Majerja, kateri se je pri tej priložnosti grozno opekel po rokah in obrazu. Ker je bilo veterno, se je ogenj čudovito hitro po vseh ostalih poslopih razširil in preden so mogli gasilci na kraj nesreče dospeti, stalo je že vse v ognju. Pogorelo je skoraj vse; ostal je le sprédnji del uhoda. Ogenj je bil tako silen vsled obilne maščobe in drugih vgodnih mu predmetov, da ga do danes dopoldne še ni bilo možno pogasiti, če tudi so se Ljubljanski gasilci vso noč trudili. Pri vsem tem je bila pa nevarnost velika, da se morda razleté celó kotli za bencin, kar bi bilo nesrečo le še povečalo, kajti pri tolikem številu gledalcev, kolikor se jih je ravno ondi skupaj naletelo, bi skoraj ne bilo mogoče, da bi razleteli se kosovi kotla med gledalci ne bili napravili grozne morije. K ognju sta prihitela tudi gg. deželni predsednik baron Winkler in župan Grasselli; orožniki in redarji so pa skrbeli za javni red ondi. Tovarna je bila zavarovana za 100.000 goldinarjev pri Tržaški zavarovalnici „Riunione adriatica di sicurtà“.

(Dnevni red javne seje mestnega odbora Ljubljanskega) v sredo 7. aprila 1886 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila prvostedstva. — 2. Stavbinskega, oziroma stavbinskega in finančnega odseka poročilo o vseh opertne obravnave za gradnjo: a) bolnišnice za silo; b) mestne vojašnice. — 3. Šolskega odseka poročilo: a) o računu gledé porabe dotacijona Ljubljanske velike realke za l. 1885; b) o računu I. mestne deške ljudske šole gledé porabe dotacijona za šolsko leto 1884/85.

(Zasežen) je bil večerajšnji „Slov. Narod“, ako se ne motimo, zaradi dopisa iz Grada.

(Stalnim oskrbnikom škofskih posestev) imenovan je s 1. aprilom e. kr. računski svetnik g. Jakob Luckmann.

(K pogrebniemu društvu „Marijina bratovščina“) pristopilo je v prvih kvartirah 147 novih udov. Pristopnina se ravna po starosti, letni donesek znaša pa za vsakega 50 krajcarjev. Društvo, katero svojim udom, ki so večinoma revni, skrbi za dostojen krščanski pogreb, je vsega priporočila vredno in bi mu prav iz srca še dvakrat toliko udov želeli, kakor jih ima sedaj, katerih število je, ako se ne motimo, 2500, in ima skupnega družvenega premoženja 25.000 goldinarjev.

(Požar) vpepelil je 30. marca v Krškem gospodarsko poslopje posestniku g. H. Stancerju. Škode je 7000 gld., zavarovalna svota znaša pa le 1500 gld.

(Utonilo je) pet finančnih stražnikov v Kvarneru, ki so se v službeni ladijici po morji vozili in službo opravljali. Voden slop preobrnil jim je ladijo, katero so blizu Rabaca našli, utopljenec pa do sedaj še niso dobili.

(Iz Celja) se nam 6. t. m. poroča, da je obravnavala proti g. Čagranu trajala do 1/4 na 11. uro v noči ter se končala s tem, da so porotniki z 11 glasovi proti 1 glasu spoznali g. Čagrana in „Südsteirische Post“ kriva. Sodise, da neko privatno pismo mil. knezoškofa Mariborskega, katero je dal g. opat prebrati pri obravnavi, je najbolj vplivalo na porotnike, da so izrekli svojo obsodbo! V torek popoldne je predsednik in e. kr. dvorni svetnik g. Heinricher naznanil sledečo sodbo: Gosp. J. Čagran je obsojen plačati denarne globe 150 gld., dalje, da plača sodnijske stroške in da se sodba objavi v „Südsteirische Post“. Zatoženec Zakovšek je pa obsojen na 20 gold. globe in 80 gold. zgube kavcije.

(Predsednikom koroške deželne sodnije v Celovci) imenovan je e. kr. deželne nadsodnije svetnik baron Mylius.

(O novem denarju) govorilo se bode menda tudi v novi državni pogodbi med Avstrijo in Ogrsko. Sedanjí goldinar je menda kot denarna enota prevelik in ga bodo zmanjšali za polovico dosežanje vrednosti ali pa še celó na današnjih 40 kr. Prvo bi mu dalo nominalno vrednost nemške marke, drugo pa franka, lire ali dinarja. Ktera vrednostna enota da se bo določila, zvedeli bomo, kedar se bodo pričele razprave pogodbe.

(Cestarska služba) na Kokriški državni cesti v Kranjskem okraju razpisana je do 28. aprila. Plače je 16 gld. na mesec, ktera se s časoma poviša na 18 in 20 gld.

(„Ljudske knjižnice“) 5. snopič je izšel in prinesel „kitico povedb resnega, veselega in smešnega zapopadka“, ki jih je nabral H. Majar. Ljudska knjižnica je še vedno najceneje berilo, ker vsak snopič le 6 kr. stane.

Razne reči.

— Velikansko darilo, 60.000 goldinarjev, izročil je neimenovan narodnjak v Krakovem na Gališkem mestnemu županu Szlahtovskemu za zgradbo poljskega narodnega gledališča v Krakovem.

— V južni Ameriki so napravile povodnji in viharji grozne nesreče. V Georgiji je padel vlak v vodo, ker se je most podrli in večidel vsi potniki so utonili. Cerkev v Buloki (Alabama) je vihar podrli, ko so bili ljudje notri, in veliko oseb je mrtvih ali ranjenih.

Telegrami.

Zadar, 7. aprila. Umrl je cesarski namestnik baron Cornaro in ga bodo danes spremili na ladijo. Truplo se bode namreč prepeljalo v Grac.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Jerič.

Zagreb, 6. aprila. Zagorska železnica izročila se bo prometu menda 17. avgusta na predvečer cesarjevega rojstnega dne.

Dunaj, 7. aprila. Cesar popelje se zvečer v Monakovo.

Canea, 7. aprila. Avstrijska torpedna flotila dospela je v Sudsko luko.

London, 7. aprila. Gladstone je v večeranjem ministerskem posvetovanju dovolil, da se bodo irski preosnovni načrti bistveno predelali.

Carigrad, 7. aprila. Po konferenci obrnili so se vsi poslanci pismeno do grške vlade s pozivom, da naj ne kali miru.

Bruselj, 6. aprila. 1500 delavcev ustavilo je delo v kamnolomih Quenastskih na Brabantem.

Madrid, 6. aprila. Kolikor se do sedaj vé, izvoljenih je 328 ministerskih, 64 Canovasovih, 26 konservativnih, 1 karlist in 28 republikanskih pristašev.

Umrli so:

3. aprila. Helena Kerhlihar, gostija, 64 let, Dementia senilis.

4. aprila. Janez Pavčič, posestnikov sin, 40 let, Ulice na Grad št. 12, jetika. — Janez Kadržabek, čevljar, 38 let, Krakovski nasip št. 24, jetika.

V bolnišnici:

5. aprila. Tine Šilar, gostja, 66 let, Arthritis deformans.

Tuji.

4. aprila.

Pri **Maliču**: Blaschke in Gerstl, trgovca, z Dunaja. — Anton, nadzornik, iz Grada. — Harmens, zasebnik, s soprogo, iz Grada. — Karl Friedrich, trg. pot., iz Schönwindena. — Kobler, e. k. dvorni svetnik, iz Reke. — Maks Megaj, trg. pot., iz Štorov.

Pri **Stonu**: Rack, Beer, Klein, trgovci, z Dunaja. — Karl Pfefferkorn, trgovec, iz Arnaua. — Oktavij Fumeglia, zasebnik, iz Roza. — Fedra, e. k. major, iz Trsta. — Jakob Damlren, trgovec, iz Trsta. — E. Freukes, trgovec, iz Trsta. — Jakob Šošterič, železn. uradnik, iz Pulja. — Frane Braun, trgovec, iz Kočevja. — Mat. Bradaška, slikar, iz Kranja. — Dr. J. Šegula, koncipijent, iz Postojne.

Pri **Bavarskem dvoru**: Josip in Frane Hoff, zasebnika, iz Grada. — Aleks. Križmanič, zasebnik, iz Sinja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Adolf Schwarz, vinski trg., iz Grada.

Pri **Avstrijskem caru**: Anton Indoff, e. k. nadsodnijski svetnik, iz Trsta. — Josip Pichler, vpok. uradnik, iz Kočevja. — Frane Papa, zasebnik, iz Loke. — Štrukelj, zasebnik, iz Kirchheima. — Frane Galè, učitelj, iz Št. Jakoba.

Pri **Virantu**: Frane Modic, posestnik, iz Lahove. — J. Lah, posestnik, iz Loža. — Jakob Lavrenčič, posestnik, iz Soderšice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	737-33	+ 7-0	sl. svz.	jasno	
8. u. pop.	734-29	+ 18-3	m. sszp.	jasno	1-50
9. u. zveč.	734-07	+ 12-4	sl. szp.	oblačno	

Celi dan jasno, zvečer se je pooblačilo. Srednja temperatura gorkote 12-6° C., za 4-0° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

7. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 35 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 45 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 „ 85 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 70 „
Akcije avstr.-ogerske banke	878 „ — „
Kreditne akcije	296 „ 30 „
London	125 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ — „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 70 „

Bolezni vsake vrste, posebno pa bolehní živci, epilepsija, slab želodec, zvonjenje in trganje po ušesih, slab posluh, bolezen v glavi, migrena, bledica in hromost ozdravljajo se na slavnostni zasodni kliniki „Freisal“ v Solno-gradu. Pri bolnikih, ki so bolehní na pljučih in pri nadušljivih dosegli so se ondí že v štirih tednih čudoviti uspehi. Kdor želi več zvedeti, obrne naj se na omenjeno kliniko in priloži marko za odgovor. (11)

Pri J. Kraju, založniku v Novem mestu,

je prišla na svetlo knjižica:

„Delavski prijatelj“.

Nauki, ki so delavcem v sedanji dobi posebno potrebni.

Spisal France Podgornik.

Cena 20 kr. — Dobiva se pri založniku in po vseh knjigarnah.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 90 kr., — domača 7 gl. 10 kr. — Rž 6 gl. 92 kr. — Ječmen 5 gl. 60 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 6 gl. 76 kr. — Turšica 5 gld. 76 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

Št. 5769.

Ustanova.

(2)

Pri podpisnem magistratu je za tekoče leto podeliti ustanovo za deklško balo v znesku 100 gld., kataro je mestni odbor Ljubljanski povodom sreberne poroke Njih Veličanstev osnoval 1870. leta.

Pravico do te ustanove ima pošteno, ubogo in v Ljubljansko mestno občino pristojno dekle, ki se je od 24. aprila 1885. leta sem omožila.

Prošnje podprte s potrebnimi spričevali vložiti je tukaj do konca meseca aprila 1886.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 31. marca 1886.

Župan: Grasselli.

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice

za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bljé srea, zabasanje, gliste, bolezní na vrani, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozorjamo, da se tiste istinite Marijaceljske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšje zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje huja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpriseričnišo zahvalo, zvesem spoštovanjem vdani

Franc Jug,

(14) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper brumore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljavačo, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

e. k. prlv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.